

SAK 20/02

REGULERING AV FISKET ETTER ROGNKJEKS I NORDLAND, TROMS OG FINNMARK I 2003

1. SAMMENDRAG OM ENDRINGER I FORHOLD TIL ÅRETS REGULERING

Reguleringene for 2003 følger i all hovedsak reguleringene for 2002.

Fiskeridirektøren foreslår imidlertid at maksimalkvoten reduseres fra 2000 liter til 1.500 liter rognkjeksrogn.

2. FISKET I 2002

Fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark var i 2002 regulert med maksimalkvoter på inntil 2.000 liter rognkjeksrogn.

Vilkårene for deltakelse i fisket var at fartøyet som skulle nyttes måtte være innført i Fiskeridirektoratets merkeregister, samt at høvedsmannen måtte stå på blad A eller B i fiskermanntallet. For eier av fartøy over 13 meter største lengde ble det fra og med 1998 i tillegg satt vilkår om at vedkommende måtte ha fisket og levert rognkjeks med eget fartøy i minst ett av de tre foregående årene. Denne ordningen er blitt videreført i senere år.

Tabell 1 Utviklingen i fangst og deltakelse i fisket etter rognkjeks i årene fra 1992 til 2002.

	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Tonn rund vekt ¹	3.786	4.611	5.620	4.005	4.328	5.550	1.347	2.046	2.353	5.177	5.921
Tonn saltmoden rogn	565	688	839	597	647	829	201	3045	351	773	884
Fersk rogn i tusen liter ²	700	852	1.038	739	801	1.027	249	377	435	957	1.094
Antall fartøy	445	536	671	571	606	758	224	236	297	506	654

¹ Tonn rundvekt inkluderer også fangst av rognkall. Omregningsfaktoren fra saltmoden rogn til rundvekt er 6,7.

² Kilo rogn omregnet til liter rogn med en omregningsfaktor slik at 130 liter fersk rogn tilsvarer 1 tønne (105 kg saltmoden) rogn. Omregningsfaktor = 0,8077.

Med virkning fra 1. januar 1999 vedtok Fiskeridepartementet en minste maskevidde på 267 mm i garnfisket etter rognkjeks. Det er ellers ingen tekniske reguleringer i fisket.

Fangsten av rognkjeks målt i rund vekt varierte mellom 1.347 og 5.921 i perioden 1992-2002. Maksimalkvoten ble redusert fra 5.500 liter i 1995 til 3.000 liter i 1996. I årene fra 1997 til 2002 har kvoten vært 2.000 liter. Antall deltakende fartøy gikk ned fra 758 i 1997 til 224 fartøy i 1998. I 1999 og 2000 steg antall deltagende fartøy og fangstkvantum svakt for så å øke kraftig i 2001 og 2002. Det har ikke vært fisket større fangstkvantum enn i 2002. Det

deltok videre 654 fartøy i 2002. Dette er det nest høyeste antall deltagende fartøy i perioden 1992 - 2002.

En gradvis bedring i markedssituasjonen siden 1998 har medført økning både i deltakelse og fangstkvantum i perioden 1998 - 2002. I 2002 ble rognen omsatt for 30,2 kroner literen og 4.860 kroner for tønner. Det har således vært en prisvekst på ca. 6 % både i 2001 og 2002.

Tabell 2 Fangst fordelt på fartøy (lengdefordeling) i perioden 1998 - 2002.

	1998		1999		2000		2001		2002	
	Ant.	Fangst i tonn rundvekt	Ant.	Fangst i tonn rundvekt	Ant.	Fangst i tonn rundvekt	Ant.	Fangst i tonn rundvekt	Ant.	Fangst i tonn rundvekt
Under 7 meter	84	484	107	894	115	863	186	1.747	244	2.084
7 - 9,9 meter	63	330	65	556	91	701	141	1.450	205	1.856
10 - 12,9 meter	64	454	37	233	72	632	159	1.722	187	1.745
13 - 19,9 meter	11	73	13	96	19	141	19	218	17	185
Over 20 meter	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ikke oppgitt Lengde	2	6	0	15	0	15	0	38	1	51
Sum	224	1.347	236	2.046	297	2.353	505	5.177	654	5.921

Som en ser av tabell 2 har det vært en markert økning i deltakelsen for fartøy under 13 meter i perioden 1998 til 2002. Utviklingen av deltakelsen for fartøy i størrelses gruppen 10-12,9 meter største lengde er i denne sammenheng interessant. I 1998 var det 64 fartøy som deltok, 1999 var deltakelsen nede i 37 fartøy. Fra 2000 til 2001 økte derimot deltakelsen med mer enn det dobbelte målt i antall deltagende fartøy fra 72 fartøy i 2000 til 159 fartøy i 2001.

Av de 31 fartøyene som oppfyller deltakervilkårene for fartøy over 13 meter i 2002 var det 17 fartøy som deltok. En har således lyktes med å få ned tallet på fartøy over 13 meter største lengde.

3. BESTANDSUTVIKLING

Fiskeriforskning har ansvar for norsk forvaltningsrettet forskning på rognkjeks. Rapporten er inntatt som vedlegg (./.) til saksdokumentet. For å beskrive utviklingen i rognkjeksbestanden er det brukt en midlet indeks for fangstmengde pr. enhet innsats (CPUE), som antas å være proporsjonal med gytebestandens størrelse.

For å kunne gi råd om fangst av rognkjeks benyttes en dynamisk biomassemodell (SHOT) som er tilpasset landingsstatistikken og fangst og innsats- dataene. Modellen gir predikasjoner for fangst og bestandsstørrelse et par år frem i tid ved ulike valg for fiskedødelighet. Det er antatt at rekruttering av ny årsklasse er tilnærmet proporsjonal med størrelsen på den gytebestanden som var opphav til årsklassen.

Fangstene av rognkjeks lå i perioden 1970 til 1986 rundt 3-400 tonn og dette nivået antas å være bærekraftig. Fra og med 1987 og frem til og med 1997 har fangstene de fleste årene vært mye større. I denne perioden har fangstene vist en nedadgående trend samtidig som CPUE indeksen har vært jevnt nedadgående. De siste årene har indeksen ligget på 30-35% av nivået på 1980-tallet, men har vist tegn til en svak oppgang siden midten av 1990-tallet.

Minste tillatte maskevidde økte i 1999 fra 252 mm til 267 mm. Lengdefordelingen etter endringen viste at den forventede effekten med redusert andel små rognkjeks i fangstene ble innfridd. Lengdefordelingen viste imidlertid også at de største rognkjeksene utgjør en mindre andel nå enn tidligere år, noe som også kan være et varsel om at bestanden er overbeskattet.

For 2003 anbefaler Fiskeriforskning at uttaket reduseres med sikte på å bygge opp bestanden til et høyere nivå. Dette vil best kunne gjøres med et uttak som er moderat til lite og som vil gi et uttak i 2003 på 200 tonn rogn. Dersom uttaket blir ca 200 tonn forventer Fiskeriforskning at bestanden i løpet av kort tid vil ta seg opp på samme nivå som før fisket startet i 2002.

Fiskeriforskning legger til grunn at det er fare for ytterligere reduksjon i bestanden dersom det totale uttaket av saltmodnet rogn ikke blir halvert. Det anbefales derfor sterkt at uttaket blir halvert til ca 400 tonn for å unngå fare for ytterligere reduksjon av bestanden. Det kan imidlertid ikke forventes noen vesentlig endring i bestandsstørrelsen dersom uttaket holdes mellom 300 og 400 tonn.

4. REGULERINGSTILTAK I 2003

Fiskeridirektøren mener videre at det store uttaket viser at det trengs et reguleringsregime for dette fisket utover det man har i dag.

Bestanden viser klare tegn på å være for sterkt beskattet. Det er ikke tilfredsstillende at det totale årlige fangstkvantum i så stor grad reguleres gjennom markedets etterspørsel, eller mangel på etterspørsel. Fiskeridirektøren mener det bør diskuteres hensiktsmessige måter regulere fisket på. Innføring av en totalkvote i dette fiskeriet er omtalt nedenfor. En slik modell kan virke vanskelig å gjennomføre, men andre hensiktsmessige tiltak bør vurderes, herunder en adgangsbegrensning med aktivitetskrav også for fartøy på eller under 13 meter største lengde.

4.1. TOTALKVOTE MV.

Tidligere år har Fiskeriforskning tilrådd å innføre en totalkvote i fisket etter rognkjeks. Fiskeridirektøren viser imidlertid til tidligere drøftelser i Reguleringsrådet, hvor det blant annet er anført at kontrollen med en totalkvote vil være svært vanskelig i dette fisket. Det foregår her hovedsakelig sjølproduksjon, og for å ha kontroll må en fastsette omfattende kontrollordninger, egenmelding osv. I tillegg vil en måtte ha oppdeling i delkvoter i de ulike fylker, fordi fisket starter på forskjellige tidspunkt i de ulike regionene. Dertil kommer at de administrative kostnadene ikke vil stå i forhold til det en vil oppnå i forhold til kvalitativt bedret kontroll. Fiskeridirektøren vil i stedet tilrå en videreføring av ordningen med deltakerbegrensning og stramme maksimalkvoter samt bestemmelsen om at eier kun kan delta med ett fartøy.

Sett på bakgrunn av det som er nevnt ovenfor, finner Fiskeridirektøren heller ikke for 2003 å kunne foreslå en totalkvote i fisket etter rognkjeks.

4.2. DELTAKELSESKRITERIER

I møte i Reguleringsrådet i desember 1997 ble det besluttet å innføre vilkår for å begrense en økning i deltakelsen i fisket etter rognkjeks.

I tillegg til vilkårene om at fiskeren måtte være registrert i fiskermanntallet og at fartøyet måtte være registrert i merkeregisteret, ble det fra og med 1998 satt vilkår om tidligere deltakelse i fisket for fartøy over 13 meter største lengde. For å få delta i fisket etter rognkjeks måtte fartøy av denne størrelsen ha fisket og levert rognkjeks med eget fartøy i minst ett av de tre siste årene. I 1997 deltok 56 fartøy over 13 meter største lengde. I 2002 deltok 17 fartøy, av totalt 31 som oppfylte aktivitetskravet. Foreløpige tall tyder på at 30 fartøy over 13 meter oppfyller kravet til deltakelse i 2003.

For fartøy under 13 meter største lengde har det ikke vært satt krav utover det å ha vært innført i manntall og merkeregister. Som det fremgår av tabell 2 er det fortrinnsvis de mindre fartøyene som deltar. I 2002 utgjorde fangsten til gruppen over 13 meter største lengde 185 tonn av total fangst på 5.971 tonn. Fangstkapasiteten i flåten av fartøy under 13 meter som deltar i dette fisket er fortsatt for høy. Tallene for 2001 og 2002 viser at den er økende. Det bør derfor vurderes om ytterligere tiltak skal gjennomføres for å redusere innsatsen i fisket.

For å sikre at ressursene fordeles er det imidlertid hensiktsmessig å stille krav om at eier kun kan delta med ett fartøy i fisket.

Fiskeridirektøren foreslår at eier av fiskefartøy ikke kan delta i fisket etter rognkjeks i Nordland, Troms og Finnmark med mer enn ett fartøy.

Fiskeridirektøren foreslår at det for fartøy over 13 meter største lengde som ønsker å delta i 2002 settes vilkår om tidligere deltakelse i rognkjeksfisket i minst ett av årene 2000, 2001 eller 2002, samt at forbudet mot å overføre deltakeradgangen ved salg eller utskifting videreføres.

Videre foreslås å videreføre de alminnelige vilkår om at fartøy som skal nyttes må være registrert i merkeregisteret, samt at et fartøy eller eier av fartøy bare kan fiske og levere inntil én maksimalkvote i reguleringsåret. På samme måte som for 2002 foreslår Fiskeridirektøren at bare eier av fartøyet kan delta i fisket i 2003.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre forbudet mot bruk av leiefartøy.

4.3. MAKSIMALKVOTE

I årene 1997 til 2002 ble det satt maksimalkvote på 2000 liter rognkjeksrogn.

Fiskeridirektøren foreslo i utgangspunktet en maksimalkvote på 1.500 liter for 2002. En reduksjon i maksimalkvotene vil kunne medføre at det blir mindre interessant å delta i dette fisket. Dette kan det være behov for. I 1999 og 2000 deltok det henholdsvis 238 og 299 fartøy. I 1999 leverte 51 % av disse fartøyene mer enn 1500 liter rogn. I 2000 leverte 43 % av fartøyene mer enn 1500 liter rogn. Dette bildet har endret seg parallelt med at det er blitt langt flere fartøy som deltar. I 2001 leverte 14 % av de 508 fartøyene som deltok over 1500 liter. I 2002 var det bare 6 % av de 658 fartøyene som leverte mer enn 1500 liter rogn.

Fiskeridirektøren mener en lavere maksimalkvote vil kunne bidra til å holde det totale uttaket av rognkjeksrogn nede på et mer forsvarlig nivå. Med en tilsvarende deltakelse og utnyttelsesgrad som i 2002 vil en reduksjon fra 2000 til f.eks 1500 liter imidlertid ikke ha særlig stor virkning siden bare 6 % av de deltagende fartøy i 2002 leverte mer enn 1500 liter rogn. En reduksjon i maksimalkvoten vil likevel kunne representerer et tak i forhold til det potensiale som ligger i gruppen. På bakgrunn av dette vil Fiskeridirektøren likevel foreslå at maksimalkvoten reduseres fra 2000 liter til 1500 liter i 2003.

Fiskeridirektøren foreslår at maksimalkvoten fastsettes til 1.500 liter rogn i år 2003.

4.4 MASKEVIDDE

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre en minste tillatte maskevidde på 267 millimeter i garnfisket etter rognkjeks.

5. FRITIDSFISKE

I forbindelse med vedtakelsen av § 4a i saltvannsfiskeoven om fritidsfiske i juni 1997, ble det inntatt en bestemmelse i rognkjeksforskriften om at kun personer som er registrert i fiskermanntallet kan drive fiske etter rognkjeks. Denne bestemmelsen foreslås videreført for 2003.

Fiskeridirektøren foreslår at det i likhet med 2002 ikke blir adgang til å drive fritidsfiske etter rognkjeks i 2003.

6. UNGDOMSFISKEORDNINGEN

Dersom ungdomsfiskeordningen blir videreført i 2003 forutsettes det at den også inkluderer rognkjeks.